

CONV 472/02

WG XI 6

NOTE

fra: sekretariatettil: Arbejdsgruppe XI vedrørende Det Sociale Europa

Vedr.: **Kortfattet referat af mødet den 11. december 2002**

1. EU's centrale værdier

Med hensyn til de centrale værdier på social- og arbejdsmarkedsområdet, der bør omhandles i artikel 2 i det foreløbige udkast til forfatningstraktat, nåede arbejdsgruppens medlemmer hurtigt til enighed om følgende principper: artikel 2 skal være kort og præcis, og der skal foretages en son-
dring mellem værdier og mål, idet en værdi kan omfatte flere mål. Når hele gruppen således aner-
kender ligebehandling og lige muligheder som en værdi, anerkender den samtidig fremme af lige-
stilling mellem mænd og kvinder som et mål afledt af denne værdi.

Formanden mindede gruppens medlemmer om, at artikel 7 i TEU giver mulighed for sanktioner
mod medlemsstater, der ikke overholder EU's principper (eller værdier). En tilsvarende bestemmelse skal indgå i artikel 45 i det foreløbige udkast til forfatningstraktat.

Gruppen gik ligeledes ind for, at chartret om grundlæggende rettigheder ikke skal tages op igen,
men mente, at en henvisning til charteret i artikel 2 er en mulighed.

Gruppen opstillede en første liste over værdier, der kan indgå i artikel 2; den omfatter følgende be-
greber:

- lighed i betydningen ligebehandling (ikke-forskelsbehandling) og lige muligheder
- solidaritet, som nogle foretrækker frem for begrebet social retfærdighed, der er foreslået af visse af gruppens medlemmer. Det blev foreslået, at social retfærdighed snarere regnes blandt målene.
- menneskelig værdighed
- solidaritet, bl.a. mellem generationerne
- demokrati.

Visse medlemmer foreslog ligeledes begrebet bæredygtighed inden for økonomi, social- og arbejdsmarkedspolitik samt miljø, og dette begreb blev positivt modtaget i gruppen. Flere medlemmer af gruppen mente dog, at bæredygtighed ikke er en værdi, men et væsentligt mål.

Begrebet tolerance blev også foreslået. Nogle medlemmer fandt dog, at begrebet tolerance ikke er tilstrækkeligt, og at det må præciseres ved en henvisning til antiracisme og det europæiske samfunds multikulturelle og multietniske karakter.

Formanden opfordrede medlemmerne til at fremsætte tekstforslag til artikel 2 i det foreløbige udkast til forfatningstraktat.

2. EU's overordnede mål

I forbindelse med EU's overordnede mål, der skal indgå i artikel 3 i det foreløbige udkast til forfatningstraktat, drejede debatten sig om følgende punkter:

Gruppen drøftede spørgsmålet om, hvorvidt EU's mål nødvendigvis skal svare til EU's kompetenceområder, eller om disse mål ligeledes skal være henvendt til medlemsstaterne på disses kompetenceområder, idet den økonomiske politik hører under medlemsstaternes kompetence, social- og arbejdsmarkedspolitikken er en delt kompetence, og beskæftigelsen hører under EU's komplementære kompetence. Flere medlemmer lagde imidlertid vægt på, at det er nødvendigt at skabe ligevægt

mellem mål og instrumenter for at fuldføre målene. Det var opfattelsen i gruppen, at målene ikke skal begrænses til, hvad der kan realiseres af EU alene, men at de ligeledes retter sig mod medlemsstaterne, når EU har komplementær kompetence på de pågældende områder.

Flere medlemmer insisterede på nødvendigheden af at gøre fuld beskæftigelse til et af EU's centrale mål, idet de henviste til, at Det Europæiske Råd i Lissabon og Barcelona havde gjort fuld beskæftigelse til et væsentligt mål for den økonomiske politik og social- og arbejdsmarkedspolitikken. Flere andre medlemmer pegede dog på, at et højt beskæftigelsesniveau svarer bedre til det mål, som EU skal forfølge, og at det væsentlige er at skabe gunstige betingelser for jobskabelse. Begrebet "beskæftigelsesegnethed" blev fremhævet i den forbindelse.

Flere medlemmer understregede, at der til dette mål skal føjes lige muligheder, der er nævnt blandt værdierne, men som især skal være et mål, der f.eks. består i fri adgang til erhvervsuddannelse i tilknytning til princippet om retten til at arbejde, som er omhandlet i artikel 15 i chartret om grundlæggende rettigheder.

Som de mål, der skal indgå i artikel 3, blev nævnt: social markedsøkonomi, økonomisk og social samhørighed, oprettelse af stabile arbejdspladser, universel social beskyttelse, adgang til effektive og kvalitetsprægede tjenesteydelser af almen interesse.

Visse medlemmer mindede om, at teksten til artikel 3 skal være afbalanceret, således at dobbeltheden i målet fremgår: et højt socialt beskyttelsesniveau i en markedsøkonomi, der skal sikre konkurrenceevnen. Nogle mente, at teksten i det foreløbige udkast til forfatningstraktat er dækkende for alle de mål, der skal forfølges.

Nogle henledte endvidere opmærksomheden på, at man bør undgå at gå nærmere ind på midlerne og begrænse sig til målene.

Der var bred enighed i gruppen om, at fremme af ligestilling mellem mænd og kvinder samt fremme af social integration skal optræde blandt målene sammen med målet om et højt socialt beskyttelsesniveau, der findes i den nuværende artikel 2 i TEF. I den forbindelse blev sikring af universel social beskyttelse foreslået som mål af et medlem.

Gruppen lagde vægt på, at der ikke må blive tale om tilbageskridt i forhold til de mål, der er nævnt i den nuværende artikel 2 i TEF.

Nogle medlemmer ønskede, at visse af de specifikke mål i artikel 3 i TEF gøres til overordnede mål, f.eks. målene på sundheds- og uddannelsesområdet. Bekæmpelsen af økonomisk usikkerhed og social udstødelse bør ligledes ifølge visse medlemmer indgå i artikel 3 i det foreløbige udkast til forfatningstraktat.

I forbindelse med tjenesteydelser af almen interesse blev der lagt vægt på, at de er knyttet til adgangen til grundlæggende tjenester (sundhed, uddannelse ...) for alle borgere, der ifølge mange medlemmer skal indgå blandt målene. Tjenesteydelser af almen interesse er ifølge disse medlemmer et middel til at gennemføre dette mål. Derfor ønskede flere medlemmer en horisontal bestemmelse, der sikrer adgang til grundlæggende tjenester, herunder adgang til at levere disse, uden at det nødvendigvis udelukkes, at det indre markeds regler anvendes på leverandørerne af disse tjenesteydelser.

Fremme af en social markedsøkonomi og/eller af den europæiske sociale model blev af flere medlemmer nævnt som et EU-mål for at bevare såvel det eksisterende beskyttelsessystem som den europæiske økonomis konkurrenceevne.

En bæredygtig udvikling inden for økonomien og på social- og arbejdsmarkedsområdet blev nævnt som et af målene.

Endelig ønskede visse medlemmer, at den økonomiske og sociale samhørighed mellem staterne og regionerne indgår blandt målene.

3. EU's kompetencer

Gruppen rejste en række spørgsmål i forbindelse med de nuværende kompetencer, som de fremgår af traktaten. Medens nogle medlemmer fandt den eksisterende række af kompetencer tilstrækkelig, ønskede andre, at EU skal kunne lovgive på de områder, der i dag er udelukket i medfør af artikel 137, stk. 6, i TEF, dvs. lønforhold, organisationsret, strejkeret og ret til lockout. Visse medlemmer ønskede, at eventuelle nye kompetencer - i tilfælde af en udvidelse af EU's kompetence - kommer til at høre under kategorien komplementær kompetence.

Andre gik stærkt imod en sådan kompetenceudvidelse og understregede, at der er ikke bør fastlægges regler for strejkeretten på EU-niveau. Endvidere gjorde de for så vidt angår lønninger opmærksom på, at de fastlægges aftalemæssigt gennem kollektive overenskomster i medlemsstaterne, og at det ikke er ønskeligt at fastlægge dem på EU-niveau. De, som var tilhængere af at lade lønninger være omfattet af EU's beføjelser, gjorde for deres vedkommende gældende, at der ikke er tale om at fastlægge lønningerne på EU-niveau, men om at sørge for, at arbejdsmarkedets parter har ret til at forhandle herom.

Det blev understreget, at den egentlige skillelinje for så vidt angår kompetencedelingen på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område fastlægges af karakteren af EU's indsats, der enten består i at fastlægge materielle regler eller begrænser sig til at ledsage medlemsstaternes politikker. I den sammenhæng blev det understreget, at når der er tale om komplementære kompetencer, bør samordningen af medlemsstaternes politikker varetages på EU-niveau gennem de overordnede retningslinjer, som EU vedtager.

Visse medlemmer understregede, at der ikke kan siges at være et egentligt indre marked uden ensartede sociale standarder, uden harmonisering på det sociale område og uden tjenesteydelser af almen interesse, samt at beføjelserne på det sociale område bør indpasses i forhold til beføjelserne på det økonomiske område.

Andre medlemmer understregede, at det sociale Europa eksisterer, og at der er en meget omfattende europæisk lovgivning på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område (de nævnte, at der er omkring 230 retsakter), men at der skal være en bedre koordinering mellem de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikken, således som Arbejdsgruppen vedrørende Økonomisk Governance har understreget.

Spørgsmål om kravet om enstemmighed i Rådet for så vidt angår de emner, der nævnes i artikel 137, stk. 3, i TEF, blev ligeledes taget op. Nogle rejste spørgsmålet om, hvorvidt disse beføjelser er reelle, eftersom enstemmigheden gør det meget vanskeligt at vedtage fællesskabslovgivning på disse områder. Det blev nævnt nogle eksempler, navnlig vedrørende vandrende arbejdstageres sociale sikring eller overførsel rettigheder, der er erhvervet i de sociale sikringssystemer.

I den sammenhæng var den generelle opfattelse i gruppen, at det er ønskeligt at indføre kvalificeret flertal for så vidt angår overførsel af rettigheder i de sociale sikringssystemer med tilknytning til grænseoverskridende aktiviteter. I gruppen var der fuld enighed om, at EU ikke bør inddrages i forvaltningen af de sociale sikringssystemer, og at det legitime indsatsområde i den sammenhæng kun omfatter grænseoverskridende situationer.

Visse medlemmer ønskede at lade afstemning med kvalificeret flertal få generel anvendelse på hele det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område samt det fiskale område.

Nogle medlemmer ønskede endvidere, at kompetencen for så vidt angår lige muligheder for mænd og kvinder skal gå videre end området lige muligheder på arbejdsmarkedet og ligebehandling i arbejdet og omfatte alle områder af EU's indsats.

Flere medlemmer ønskede også en styrkelse af bestemmelserne vedrørende tjenesteydelser af almen interesse, som på nuværende tidspunkt findes i artikel 16 i TEF. I den sammenhæng meddelte Kommissionen, at den snart vil komme med et teknisk bidrag.

Flere medlemmer beklagede ligeledes, at traktatens nuværende bestemmelser vedrørende sundhedsbeskyttelse (artikel 152 i TEF) er svage, og argumenterede for en udformning af forfatningstraktaten, der tager hensyn til udviklingen af retspraksis på dette område.

Flere medlemmer af gruppen mindede om, at nærhedsprincippet ligeledes bør gælde på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, og at alle medlemsstaterne bør kunne træffe beslutninger vedrørende deres sociale beskyttelsesniveau, idet EU kun bør kunne handle i forbindelse med grænseoverskridende situationer eller situationer, der har konsekvenser for det indre marked, f.eks. vedrørende de sociale sikringssystemers forenelighed i forbindelse med migration inden for EU eller på grund af konkurrencemæssige problemer, der opstår på grund af lovgivningerne vedrørende arbejdstid, navnlig for så vidt angår vejtransport.

Nogle medlemmer mente, at konkurrencepolitikken og det indre marked har yderst skadelige konsekvenser med hensyn til social beskyttelse, mens andre var af den opfattelse, at det indre marked og de konkurrenceregler, der er en uadskillelig del heraf, på ingen måde har medført en svækkelse

på det sociale område, men at man derimod kun med en effektiv økonomi kan opnå et bidrag til den velstand, som er nødvendig for at bevare de sociale sikringssystemer. Andre medlemmer så det indre marked som et værktøj til at øge befolkningens velfærd, hvor tjenesteydelser af almen interesse udgør en integrerende del heraf, således at alle inden for rammerne af konkurrencereglerne har adgang til grundlæggende tjenesteydelser uanset deres økonomiske midler.

Flere medlemmer gav udtryk for ønske om, at traktatens bestemmelser vedrørende beføjelserne på det sociale område samles i ét kapitel.
